

Nederland eerste met rantsoenering energie

21 juli 2025

De energietransitie gaat in volle vaart door. Ondanks de toenemende weerstand tegen de plaatsing van windturbines, zonneparken in het groen en de toenemende problemen met het elektriciteitsnet. Inmiddels bereikt de nijpende situatie in de Nederlandse energievoorziening ook diverse buitenlandse kranten.

Photo by [Anton Dmitriev](#) on [Unsplash](#)

Nederland is het eerste land dat gaat rantsoeneren op energie. Dat meldt de Duitse krant de [Berliner Zeitung](#). Ook de [Financial Times](#) schrijft over de exceptionele situatie in Nederland.

“Nederland is het eerste EU-land dat voor het eerst elektriciteit rantsoeneert omdat het elektriciteitsnet niet aan de snel stijgende vraag kan voldoen.”

Dat meldt De Britse krant Financial Times (FT), onder verwijzing naar de Vereniging van Nederlandse netbeheerders, Netbeheer Nederland.

De achtergrond van deze ontwikkeling is volgens het artikel de stopzetting van de gasproductie in het enorme Groningse gasveld in 2023, wat resulteerde in een versnelde gedwongen elektrificatie van bedrijven en huishoudens. Duizenden bedrijven, openbare instellingen en huishoudens wachten momenteel op een elektriciteitsaansluiting. Volgens Netbeheer Nederland staan momenteel meer dan 11.900 bedrijven en tal van openbare gebouwen zoals ziekenhuizen en brandweerkazerne op de wachtlijst voor stroomaansluitingen.

[Verrassenderwijs pleit Netbeheer Nederland](#) voor het mede-gebruik van ‘duurzaam’ gas: *“Een optimale wisselwerking tussen elektriciteit, duurzame gassen en warmte is daarom nodig. Infrastructuur voor waterstof, CO₂, groen gas en warmte kunnen de vraag naar energie deels overnemen, zodat het elektriciteitsnet nu en in de toekomst niet overvraagd wordt.”*

De laatste keer dat er sprake was van rantsoenering van elektriciteit was tijdens de Tweede Wereldoorlog.

BEPERKING GEBRUIK GAS EN ELECTRICITEIT

Ten einde te bereiken, dat het gebruik van gas en electriciteit nog zoo lang mogelijk kan worden gehandhaafd, doe ik een dringend beroep op de burgerij om bij dit gebruik de **UITERSTE ZUINIGHEID** te betrachten.

Ruimteverwarming met gas of electriciteit zal in geen geval kunnen worden toegestaan, terwijl scherp zal worden gecontroleerd of inderdaad de uiterste zuinigheid wordt in acht genomen.

Indien dit niet geschiedt, zullen de speruren moeten worden uitgebreid, terwijl in bijzondere gevallen onverbiddelijk tot afsnijding van den toevoer zal worden overgegaan.

De Burgemeester van Rotterdam,
MÜLLER.

Ofschoon de Berliner Zeitung dat niet noemt kan ook het opblazen van de Nordstream gasleiding niet onvermeld blijven. Vooral Duitsland lijdt zwaar onder het uitvallen van het goedkope Russische aardgas. De enorme hoeveelheden elektriciteit die het nu importeert uit Noorwegen leidt daar tot prijsverhogingen voor de consument en hieruit volgend geklaag en een [oproep dat Duitsland voor haar eigen problemen moet zorgen](#).

Momenteel wordt het Groningse en Russische aardgas, dat via pijpleidingen haar weg naar de centrales vond, vervangen door 24/7 rondvarende grote sterk vervuilende dieselschepen uit de Verenigde Staten. In 2024 voeren maar liefst [722 schepen met LNG](#) van de VS naar Europa. Maar liefst 80% van de LNG-uitvoer van de VS ging naar Europa. De vraag is dan ook gerechtvaardigd of hier het milieu mee gediend is of dat er geopolitieke en economische doelen achter schuil gaan: 'America First'. Denk daarbij ook dat de enorme gasimport betaald wordt in Amerikaanse dollars, de munt die aan soliditeit verliest, in plaats van Russisch roebels.

Niet alleen Nederland ziet de gevolgen van de overstap naar 'duurzame' energie als wind en zon. Ook in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland wordt de energielevering nijpend.

Netbeheerder TeNNet heeft nog €200 miljard nodig om het energienet te verruimen en te stabiliseren. Een bedrag dat inmiddels al zichtbaar is op de energienota in de vorm van maandelijks terugkerende vaste kosten. Ook deze historische uitbouw van het Nederlandse elektriciteitsnet zal voorlopig geen enkele verlichting brengen. De verwachting is dat pas halverwege 2035 het net 'op orde' is.

De overheid realiseert zich de hachelijke situatie, wat het gevolg is van het gevoerde beleid. Zo verscheen in 2022 het [Nationaal Crisisplan Elektriciteit](#). In de inleiding is te lezen dat het elektriciteitsnet steeds complexer wordt. Mede door de energietransitie ontstaan uitdagingen voor de stabiliteit van dit elektriciteitsnet, zo de inleiding.

De omstandigheid dat alles zoals verkeer en verwarming van woningen en kantoren in (te) korte tijd elektrisch moet, alsmede het bewust laten vervangen van aardgas als betrouwbare en redelijk schone energiebron door zon en wind, maakt dat het netwerk instabiel is geworden. Een van de 'oplossingen' is de digitalisering van het net, waarmee door toepassing van datatechnologie het net wordt gestabiliseerd. Maar datatechnologie is zelf ook kwetsbaar voor cyberaanvallen en gebruikt bovendien zelf veel energie.

Dat Nederland in het licht van deze preciaire situatie ook nog leidend wil worden in het bouwen van AI-datacentra is onbegrijpelijk. Het zijn computercentra die extreem veel energie vergen en een hoog verbruik van (koel-)water hebben.

De vraag hoe lang het nog duurt voordat Nederland met ongeplande uitval van elektriciteit moet rekenen. Ondertussen [wordt de burger gevraagd](#) de energiebroekriem aan te trekken en op gezette tijden geen of weinig elektriciteit te gebruiken.